

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ МУЗИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Гарант освітньої програми
Наталія РЯБУХА

2 вересня 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Проректор з навчальної роботи
Інна СТАЩЕВСЬКА

2 вересня 2021 р.

**Силабус
навчальної дисципліни**

ФІЛОСОФІЯ МУЗИКИ

Освітньо-наукова програма – Музичне мистецтво

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Харків – 2021

Силабус склала:
доктор мистецтвознавства, доцент
Коновалова Ірина Юріївна

Силабус затверджено на засіданні кафедри теорії та історії музики,
протокол № 3 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри теорії та історії музики,

доктор мистецтвознавства, доцент

Ірина КОНОВАЛОВА

Силабус схвалено радою факультету музичного мистецтва
Протокол № 2 від 02 вересня 2021 р.

Голова ради факультету

Тетяна БОЛЬШАКОВА

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1	Назва дисципліни	Філософія музики
2	Викладач Профіль викладача	Коновалова Ірина Юріївна iryna_konovalova@xdak.ukr.education
3	Контактні дані викладача	моб. (+ 38) 0936037832 iryna_konovalova@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни	вибіркова (2.2.16 за освітньою програмою та навчальним планом)
5	Рік підготовки	2-й
6	Семестр	3-й
7	Лекції (год.)	20
8	Семінарські заняття (год.)	10
9	Самостійна робота (год.)	60
10	Кількість кредитів	3
11	Загальна кількість годин	90
12	Форми, види навчальних занять та методи навчання	<i>Форми:</i> навчальні заняття в очній (аудиторній) та в дистанційній формі, самостійна робота, контрольні заходи, консультації. <i>Види:</i> лекція, семінарське заняття. <i>Методи:</i> проблемний виклад, дискусійні, пошуково-апробаційні: частково-пошуковий і дослідницький – самостійний пошук наукових, навчальних матеріалів за тематикою дисципліни. Консультації з дисципліни здійснюються через профіль викладача.
13	Технічне і програмне забезпечення	Мультимедійне обладнання ХДАК (ауд. №№ 15, 54, корпус №4) і засоби дистанційної освіти GSuite for education.
14	Види поточного контролю	Усне і письмове опитування, перевірка виконання завдань самостійної роботи, рефератів, тестування
15	Вид підсумкового контролю	залік

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Філософія музики» покликана сприяти порозумінню аспірантами сутності і специфіки музики як форми і результату людської творчості, образно-інтонаційної моделі світу та художньої мови культури. Курс скерований на усвідомлення функцій музики в системі культури та оволодіння філософськими методами дослідження музичних феноменів та процесів розвитку музичного мистецтва.

Зміст програми обумовлений пріоритетним значенням принципу єдності теоретичного та історичного підходів до загальнокультурних процесів становлення і кристалізації музично-філософської думки та визначення її специфіки. Значна роль у програмі курсу належить філософському висвітленню актуальних питань функціонування музики і характеру її осмислення на різних етапах культурно-історичного розвитку, а також розгляду провідних музично-естетичних категорій та музично-філософських концепцій (космологічної, етико-аксіологічної, антропологічної тощо).

Концепція навчального курсу спрямована на розширення світогляду та наукового тезаурусу аспірантів, збагачення досвіду їх науково-дослідної діяльності та набуття професійних компетентностей, формування здатності вести письмову й усну комунікацію, дискутувати в межах професійного та наукового спілкування, рефлексувати засвоєні філософсько-наукові методи щодо висвітлення музичних явищ в контексті музикознавчого дослідження. Розширюючи горизонти розуміння ідейно-філософської сутності музичного мистецтва, курс «Філософії музики» сприяє розвитку естетичної культури й інтелектуального рівню аспірантів та їх науково-дослідницького мислення, посиленню здатності генерувати нові рішення, транслювати етичні норми в мистецькій діяльності, володіти креативністю й ініціативністю, можливістю будувати траєкторію професійного розвитку й збагачувати набуті фахові знання та вміння у науково-освітньому просторі інформаційної культури сьогодення.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Курс «Філософія музики», що вивчає специфіку музичного буття, онтологічні засади та феноменологію музичної творчості, розкриває сутність музично-естетичних ідей та поглядів на музику як звученнєву модель світобудови й аналог особистості, щільно пов'язаний з загальноосвітніми дисциплінами гуманітарної галузі знань, зокрема філософією, культурологією, соціологією, психологією, мистецтвознавством, релігієзнавством, історією світової та української культури.

Осягнення проблем музичної творчості, розглянутих у філософсько-естетичному й мистецтвознавчому дискурсах, неможливий без усвідомлення відповідного культурного і художнього контексту, поза використання знань історії музичної культури, специфіки жанрово-стильового розвитку музичного мистецтва, а також сучасних трансформаційних процесів в художньо-інформаційному просторі та зумовлених ними новітніх закономірностей мистецької комунікації. У зв'язку з цим, найзначнішим виявляється зв'язок «Філософії музики» з низкою професійно-орієнтованих фахових дисциплін музично-теоретичного та музично-історичного циклів, зокрема: теорією та історією музики, музичною психологією, музичною естетикою, музичною педагогікою, історією та теорією виконавського мистецтва, музичною критикою, музичною інтерпретацією й аналізом музичних творів, а також гармонією, поліфонією тощо. Означені курси збагачують своїми узагальненнями уявлення про музику як мистецтво та розширяють аналітичний інструментарій музикознавства і філософії мистецтва.

Вивчення дисципліни сприятиме поширенню професійного світогляду аспірантів, поглибленню набутих науково-теоретичних знань, розвитку музично-естетичної культури та самостійного науково-дослідницького мислення при опорі на фундаментальні знання, вміння та професійні навички.

Здобутий аспірантами теоретичний досвід в процесі вивчення дисципліни «Філософія музики» (у вигляді системи знань, умінь, усвідомлення ціннісного контексту музично-естетичних явищ) стане теоретико-методологічним підґрунтям подальшої наукової діяльності, зокрема під час проходження науково-педагогічної практики, розробки загальної концепції дисертації, обрання комплексної методології наукового дослідження та написання аналітичних розділів роботи з музикознавчої проблематики.

2.3. Мета вивчення дисципліни

Мета навчальної дисципліни – сприяння цілісного уявлення щодо еволюції історичного розвитку музики в контексті культурних ідей та філософських концепцій, а також застосування філософської методології до аналізу музично-естетичних явищ.

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

1. Сформуванню цілісної системи знань з проблематики філософії музики, котра пов'язана з виявленням сутності і феноменологічної специфіки музики, її функцій та методологічних засад, шляхів історичного розвитку та провідних сучасних тенденцій.

2. Усвідомити провідні науково-теоретичні концепції у царині філософії музики та використовувати методологічний інструментарій цієї сфери в науково-дослідницькій та музично-практичній діяльності.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Інтегральна компетентність: здатність до розв'язання комплексних проблем професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в галузі музичного мистецтва, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та практичне впровадження отриманих результатів у художньо-творчій, науковій та інноваційно-педагогічній сферах музичного мистецтва.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у сфері культури і мистецтва на основі цілісної системи історичних і теоретичних знань та сформованих особистих художніх і морально-ціннісних орієнтирів.

ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному контексті з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для організації і забезпечення власної інноваційної наукової та педагогічної діяльності в підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

ЗК 5. Здатність спрямовувати себе для досягнення важливих наукових цілей, що зробить внесок у розвиток знань через наукові дослідження, написання грантових пропозицій

ЗК 6. Здатність до формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти, ставити та вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення, працювати в критичних умовах, брати на себе відповідальність, бути лідером у команді; планувати та управляти науковими проектами

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в галузі музикознавства та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках, зокрема культурології, і можуть бути опубліковані в провідних наукових виданнях з музикознавства.

СК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати наукові проблеми у сфері історичного, теоретичного та виконавського музикознавства.

СК 9. Здатність аналітично мислити і практично застосовувати навички систематизації та узагальнення інформації, працювати з іншомовними науковими текстами за напрямом досліджень.

СК 10. Здатність самостійно здійснювати аналіз музичного твору та особливостей його функціонування в певному соціокультурному середовищі.

СК 11. Здатність здійснювати критичні діалоги, наукові дискусії з проблем музичного мистецтва на міжнародному рівні.

Внаслідок вивчення дисципліни, аспірант має демонструвати:

1. обізнаність та розуміння філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку науки про музику в умовах глобалізації;
2. усвідомлення художньо-естетичної природи, сутності і специфіки музичного мистецтва;
3. уявлення про історичні закономірності розвитку музики як виду мистецтва та художньої діяльності в дзеркалі філософсько-естетичних вчень;
4. усвідомлення взаємозв'язків та взаємозалежності між усіма елементами музично-історичних, музично-теоретичних та музично-філософських знань;
5. здатність до розробки критеріїв оцінювання специфіки функціонування музичних артефактів у контексті культурно-історичного розвитку;
6. визначення концептуального змісту музики як смислової моделі світу в історичній панорамі філософсько-культурологічних поглядів;
7. компаративний та діахронічний аналіз філософських концепцій та їх конкретизація в музикознавчій сфері;
8. виявлення ролі музики як цілісного системно-еволюційного явища, феномен культури у процесі формування філософсько-культурологічного та наукового світогляду;
9. оволодіння методологією дослідження філософської думки про музику (від найдавніших часів до сучасності);
10. розширення уявлення про методологічні засади філософсько-культурологічного та музично-естетичного дослідження та принципи їх використання у науково-дослідній діяльності;
11. формування міждисциплінарної парадигми онтологічного осмислення різноманітних феноменів музичного мистецтва.

2.6. Результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми, в результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з музичної культури та мистецтва і на межі предметних галузей музикознавства та культурології, а також дослідницькі вміння та навички, достатні для проведення наукових досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, здобуття нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 2. Володіти спеціалізованими вміннями/навичками і методами, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної практичної й наукової музичної діяльності, а також розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики в галузі музичного мистецтва.

ПРН 5. Уміти з'ясувати трансформації онтологічного статусу музичного твору в процесі історичного розвитку культури і мистецтва.

ПРН 7. Застосовувати загальні принципи, методи музикознавчої науки та культурологічний підхід у власних наукових розвідках та у викладацькій практиці.

ПРН 8. Критично аналізувати, оцінювати результати власних досліджень у контексті сучасних знань, синтезувати нові й комплексні ідеї в галузі музикознавства.

ПРН 11. Бути здатним до саморозвитку і самовдосконалення протягом життя, нести відповідальність за навчання інших, демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну добросовісність, відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної наукової музикознавчої діяльності.

ПРН 14. Мати універсальні навички науковця, зокрема уміти писати грантові пропозиції, застосовувати інформаційні технології в дослідницькій діяльності, управляти

науковими / мистецькими проектами.

знати:

- категоріальний апарат дисципліни і методи філософського дослідження феноменів музики;
- специфіку музикознавчої та філософської методології у міждисциплінарному дискурсі гуманітаристики;
- операційну логіку музично-філософського мислення;
- базові положення провідних зарубіжних та вітчизняних музично-філософських концепцій і моделей музики, які сформувалися в динаміці культурно-історичного розвитку;
- основні історичні етапи розвитку музики у філософському осмисленні та концепції видатних презентантів світової музично-естетичної думки;
- характерні ознаки провідних художніх стилів і напрямів європейського та світового музичного мистецтва;
- особливості розвитку музично-філософської думки на сучасному етапі;

вміти:

- доцільно застосовувати в музикознавчій практиці методи філософського аналізу музичних явищ та методи з інших наукових галузей гуманітаристики;
- вільно орієнтуватися в теоретико-методологічних засадах музично-філософських концепцій, що вивчаються;
- реконструювати культурно значущі філософсько-музичні погляди;
- інтегрувати філософсько-культурологічні та музично-теоретичні знання для вирішення індивідуальних науково-дослідних завдань;
- визначати сфери застосування набутих теоретичних знань та специфіку музично-естетичних концепцій;
- виявляти синхронно-діахронні зв'язки між філософською, культурологічною, мистецтвознавчою, зокрема музикознавчою царинами знання з особливостями формування та розвитку найважливіших етапів музично-філософської думки;
- обґрунтовувати власну позицію щодо дискусійних проблем з філософії музики;
- опрацьовувати друковані та електронні джерела з метою досягнення основних аспектів та глибинних основ курсу;
- логічно та послідовно викладати засвоєний матеріал в письмових роботах та семінарських виступах, аргументувати власну думку, володіти навичками ведення наукової дискусії.

3. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Політика оцінювання здійснюється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених аспірантам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента. Пропущені аспірантом заняття обов'язково мають бути відпрацьовані у термінах і формі, що погоджується з викладачем. У випадку не виконання усіх передбачених навчальним планом форм роботи і видів занять, аспірант до заліку не допускається.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності:

Політику здійснення навчального процесу під час вивчення дисципліни складають: дотримання норм академічної етики та принципів толерантності; дисциплінованість; чесність; відповідальність; самостійність виконання завдань під час підсумкового та поточного контролю; неприпустимість допущення плагіату під час виконання контрольних робіт і рефератів.

Конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематика курсу					
Тема, план лекції	Форма заняття, год		Література	Завдання, год.	Вага оцінки
	лекц.	сем.			
Розділ 1					
Концептуально-методологічні засади курсу «філософія музики»					
Тема 1. Філософія музики: ідеї та смисли.	2	2	1; 2; 3; 7; 8; 20; 21; 30; 21; 35.	5	5 балів
Тема 2. Методологічний простір філософії музики	2		7; 8; 10; 18; 24; 29	5	5 балів
Розділ 2					
Музика як інтонаційний образ світу від Античності до епохи Відродження					
Тема 3. «Гармонія сфер» та музично-числова структура космосу у поглядах античних мислителів	2		5, 8; 19; 20; 43; 47; 45	5	5 балів
Тема 4. Сутність та функції музики в епоху Середньовіччя.	1		8; 27; 49	5	5 балів
Тема 5. Розвиток філософської думки про музику в європейській культурі доби Відродження	1		8; 9; 47; 49	5	5 балів
Розділ 3.					
Розвиток музично-філософської думки в європейській культурі XVII – XVIII ст.					
Тема 6. Музика як «мова почуттів» та засіб самовиразу («теорія афектів» доби бароко).	2		3; 7, 8; 27, 49;	5	5 балів
Тема 7. Музично-естетичні принципи класицизму епохи Просвітництва.	2		7; 8; 20; 49	5	5 балів
Розділ 4.					
«Світоглядні орієнтири музичної естетики XIX – початку XX ст.»					
Тема 8. Відображення філософських рефлексій в музичній думці романтизму	2		6-9; 28; 34; 46; 49	5	5 балів
Тема 9. Проблеми онтології та феноменології музики у філософії кінця XIX – поч. XX ст.	2	2	1-4; 8; 11; 13; 15; 27; 30	5	5 балів
Розділ 5.					
«Філософія модерну і постмодерну в діалогічному просторі музичної культури XX ст.»					
Тема 10. Філософія музики в умовах формування засад нового світорозуміння (доба модернізму)	2	2	2-8; 11; 13; 21; 37	5	5 балів
Тема 11. Постмодерний зміст філософсько-музичної епістемі.	1.	2	4; 7; 41; 44;	5	5 балів
Тема 12. Проблематика філософії музики у просторі гуманітарної думки сьогодення	1	2	2-6; 12; 13; 14; 21; 26; 33; 35; 36;	5	5 балів

			44		
<i>Разом</i>	<i>20</i>	<i>10</i>		<i>60 год</i>	<i>60 балів</i>

5. ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття №1

Тема: Філософський світ музики як універсальної буттєвої структури

Питання для обговорення:

1. Основні питання, ідеї і смисли філософії музики.
  2. Філософсько-релігійний зміст музики та її вплив на формування духовності і поведінки людини
  3. Музика як модель світу
  4. Аксиологічний зміст музики.
- Література: 2; 7; 8; 20; 21; 30; 21; 35.

Семінарське заняття №2

Тема: Проблеми музичної творчості у філософській рефлексії

Питання для обговорення:

1. Філософсько-концептуальні засади осмислення проблеми творчості як феномену духовних процесів.
  2. Проблема творчості у музичному мистецтві.
  3. Музика як екзистенційна творчість.
- Література: 1 –4; 10; 15; 20; 32; 45; 48.

Семінарське заняття №3

Тема: Феноменологічна концепція музики

Питання для обговорення:

1. Феноменологія як філософське вчення
  2. Феноменологічна проблематика музики
  3. Феноменологія та музикознавство: аспекти взаємодії
  4. Онтологічне та феноменологічне трактування музики у працях видатних мислителів ХХ ст.
- Література: 4; 8; 11; 13; 22 –24; 43; 45.

Семінарське заняття №4

Тема: Проблеми музичної герменевтики та інтерпретації музики. ХХ ст.

Питання для обговорення:

1. Філософсько-культурологічні засади музичної герменевтики
  2. Специфіка тлумачення та розуміння художнього смислу музики
  3. Проблема інтерпретації музики в науково-теоретичному дискурсі.
  4. Різновиди музичної інтерпретації та їх специфіка
- Література: 8;18;20;23;27;29; 43; 47; .

Семінарське заняття №5

Тема: Музики в контексті синергетичного світорозуміння

Питання для обговорення:

1. Синергетика як сучасна теорія самоорганізації, що вивчає нелінійні відкриті системи
  2. Синергетика і музика
  3. Сучасні музично-синергетичні концепції
  4. Специфіка синергетичного підходу в музиці
- Література: 4;8;17; 21;26; 27;29;44;49

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назви теми	Кількість годин
1.	Специфіка філософії музики як науки.	5
2.	Методологія філософії музики.	5
3.	Шляхи становлення та розвитку філософської проблематики музики.	5
4.	Особливості розвитку музично-філософської думки в цивілізаціях Стародавнього Сходу.	5
5.	Онтологічна концепція музики в контексті античних вчень	5
6.	Філософське осмислення музики в епоху Середньовіччя	5
7.	Специфіка філософських уявлень про музику в європейській культурі доби Відродження	5
8.	Особливості розвитку музично-філософської думки XVII – першої половини XVIII ст.	5
9.	Концептуальні засади музичного класицизму та специфіка музично-філософської думки другої половини XVIII ст.	5
10.	Музично-філософські погляди доби романтизму та їх відображення в музиці.	5
11.	Філософія музики в контексті світоглядних і мистецьких трансформацій кінця XIX – першої половини XX ст.	5
12.	Постмодерна концепція музики в умовах формування засад нового світорозуміння	5
<i>Разом</i>		60

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання результатів вивченні дисципліни «Філософія музики» здійснюється за 100-бальною шкалою та розподіляється за такою схемою:

- участь у роботі протягом семестру – 80 балів;
- підсумковий контроль (залік) – 20 балів.

7. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ 1			Розділ 2		Розділ 3		Розділ 4		Розділ 5	залік	сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Теми 10-12		
7 балів	5 балів	5 балів	8 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	8 балів	27 балів (9 балів за кожен тему)	20	100

Тематичні розділи I - III Теми 1-7	Тематичні розділи IV-V Теми 8-12	Підсумковий контроль (залік)
40%	40%	20%
		Заліковий тиждень

Розподіл балів за формами контролю:

Усне опитування, відповідь під час семінару – до 5 балів

Виконання самостійної роботи – до 5 балів за 1 тему

Підготовка та виступ з рефератом – до 10 балів

Шкала оцінювання:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Початковий 0-34 балів	Здобувач не виконав основні завдання із самостійної роботи. Практично не відвідував лекційні та семінарські заняття, не має конспекту лекцій. Не приймав участі в дискусії під час обговорення проблематики філософії музики на семінарах. Не володіє теоретичним матеріалом курсу, усвідомленням сутності історичної еволюції філософсько-естетичної думки про музику.
35-59 балів	Аспірант не виконав в повному обсязі основні завдання із практичної та самостійної роботи, має фрагментарні знання теоретичного матеріалу курсу. Лише епізодично приймав участь в обговоренні проблемних питань курсу на семінарських заняттях

<p>2. Середній 60-63 балів</p>	<p>Аспірант виконав деякі основні завдання із практичної та самостійної роботи, має слабкі знання теоретичного матеріалу курсу, розуміння історичної еволюції філософської думки про музику. Продемонстрував посередню активність під час лекційних та семінарських занять, обговорення проблематики курсу.</p>
<p>64-73 балів</p>	<p>Аспірант має конспект лекцій, виконав основні завдання із практичної та самостійної роботи з суттєвими зауваженнями, демонструє невпевнені знання теоретичного матеріалу курсу. Епізодично приймає участь в обговоренні тем курсу на семіарах.</p>
<p>3. Достатній 74-81 балів</p>	<p>Аспірант виконав основні завдання самостійної роботи з деякими зауваженнями, виявив достатні знання з музичного та теоретичного матеріалу курсу. Частково бере участь у дискусіях з проблематики курсу. Має повний конспек лекцій, демонструє активність під час семінарських занять.</p>
<p>82-89 балів</p>	<p>Аспірант добре виконав основні завдання з самостійної роботи, з несуттєвими зауваженнями, має впевнені знання з музичного та теоретичного матеріалу курсу історичної еволюції філософсько-естетичної думки про музику. Виявив здатність систематизувати та узагальнювати набуту інформацію. Може самостійно виправляти допущені помилки.</p>
<p>4. Високий 90 – 100 балів</p>	<p>Аспірант бездоганно виконав основні завдання з самостійної роботи, які у повній мірі відповідають програмним вимогам. Виявив відмінні навички аналізу історичної еволюції філософської думки про музику, на високому рівні продемонстрував знання з історичної динаміки розвитку музично-естетичної думки різних епох. Продемонстрував здатність систематизувати та застосовувати набуті знання у практичній діяльності, вільно орієнтується в музичному та теоретичному матеріалі курсу, що свідчить про його високий загальнокультурний рівень.</p>

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Пакет навчально-методичного забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Методичні рекомендації до самостійної роботи.
3. Навчальні посібники.
4. Опорні конспекти лекцій
5. Силабус.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Реалізація дисципліни потребує наявності спеціального обладнання й технічних засобів навчання для читання лекцій та презентацій. Серед них: комп'ютер, мультимедійний екран, засоби та інструментарій для звуковідтворення (фортепіано), можливість виходу в мережу Інтернет, використання загальнонавчаних програм та операційних систем.

Вивчення курсу потребує комплексу навчально-методичного забезпечення, програми, наявності опорних конспектів лекцій, методичних, першоджерельних та ілюстративних матеріалів.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Адорно, Теодор В. Теорія естетики : монографія. Київ: Основи, 2002. 527 с.
2. Адорно, Теодор В. Вибране: соціологія музики. 1998. URL: <http://weblib.pp.ua/izbrannoetsiologiya-muzyiki.html>
3. Дашак А. Ю. Божественна природа звуку : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. культури і мистецтв. Львів : Світ, 2003. 356 с.
4. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття. К. : Либідь, 1997. 224 с.
5. Лосев А.Ф. Музыка как предмет логики. [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.opentextnn.ru/music/Perception/?id=618>
6. Макаренко Г. Музыка і філософія: Шопенгауер, Вагнер, Ніцше. К. : Факт, 2004
7. Суханцева В. Музыка как мир человека. От идеи вселенной – к философии музыки. Київ : Факт, 2000. 176 с.
8. Тарапата Л.Г. Філософія музики : навчальний посібник для студентів та магістрантів факультетів мистецтв. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2004. 76 с.
9. Тарапата Л. Музыка як модель світобудови : досвід культурологічного дослідження : автореф. дис. ... канд. філос. наук. Харків, 1998. 18 с.
10. Харнонкурт Н. Музыка как мова звуків. Шлях до нового розуміння музики. Суми : Собор, 2002. 184 с.

Допоміжна література :

11. Адорно Т. Філософія нової музики. К., 2001. 352 с.
12. Акоюн Л. Музыка ХХ века. Энциклопедический словарь. М. : «Практика», 2010. 855 с.
13. Аркадьев М. Трансцендентальная феноменология в музыке: А. Веберн и Э. Гуссерль. Электронный ресурс. Режим доступа: http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/arkad/03.php. Загл. с экрана.
14. Балакірова С. Естетика музичного постмодернізму (на матеріалі творчості К. Штокгаузена та М. Кагеля): автореф. дис. ... канд. філософ. наук: 09.00.08 «Естетика»; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2002. 19 с.
15. Бартусяк П. Анрі Берґсон і Клод Дебюссі // Музыка і філософія. Вагнер і Ніцше: 150-ліття зустрічі : збірник матеріалів міжнародної наукової конференції (Львів, 7-8 листопада 2018 р.). Львів, 2018. С. 24 – 26.
16. Бонфельд М. Музыка как форма интеллектуальной деятельности / ред.-сост. М. Арановский. М. : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2014. 240 с.
17. Васюріна А. Гедоністичність сприйняття просторової досконалості музичного світу // Сучасна картина світу : Інтеграція наукового та позанаукового знання. Вип. 3. Суми., 2004. С. 175–181.
18. Гуменюк Т. Філософсько-методологічні засади музичної естетики. https://www.culturology.academy/wp-content/uploads/KD2_Humeniuk.pdf
19. Зібрання текстів О. Лосева. Музична естетика античного світу. К. : Муз. Україна, 1974.
20. Клюев А. Онтология музыки. 2-е изд., испр. и перераб. СПб. : ИД «Петрополис», 2010. 125 с.
21. Клюев А. Музыка. Философия. Синергетика : сб. ст. СПб. : Астерион, 2012. 200 с.
22. Коновалова І. Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури ХХ століття: модуси теоретичного осягнення : монографія. Х. : ТОВ «Планета-Принт», 2018. 480 с.

23. Коновалова І. Герменевтико-феноменологічний підхід як методологічна парадигма осягнення духовного буття композитора в європейській музичній культурі ХХ ст. // Вісник Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків : ХДАДМ, 2017. Вип. 4. С. 107–114.
24. Коновалова І. Методологічні інтенції сучасного діалогу феноменології та музикознавства // Освіта як культурно-мистецька складова художнього простору ХХІ століття: дослідницькі практики: матер. 3-ї міжнар. науково-творчої конференції Київ : НАКККіМ, 2015. С. 102–104.
25. Козаренко О. Українське коріння філософії музики // Музика і філософія. Вагнер і Ніцше: 150-ліття зустрічі : зб. матеріалів міжнар. наук. конференції (Львів, 7-8 листопада 2018 р.). Львів, 2018. С. 115 – 117.
26. Маринюк В. Сучасний музичний дискурс в епоху постмодерну // Музика і філософія. Вагнер і Ніцше: 150-ліття зустрічі : зб. матеріалів міжнар. наук. конференції (Львів, 7-8 листопада 2018 р.). Львів, 2018. С. 134 – 136.
27. Морфологія культури : тезаурус / за ред проф. В. Лозового. Харків : Право, 2007. 384 с.
28. Ницше Ф. О музыке и слове // Философская проза. Стихотворения. Минск: ООО «Попурри», 2000. 544 с.
29. Опанасюк О. П. Іntenціональність у просторі культури: мистецтвознавчий, культурологічний та філософський аспекти. Львів : Ліга-Прес, 2013. 420 с.
30. Овчаренко Н. Філософія музики: особливості художньої реальності та роль метафор // Музика і філософія. Вагнер і Ніцше: 150-ліття зустрічі : зб. матеріалів міжнар. наук. конференції (Львів, 7-8 листопада 2018 р.). Львів, 2018. С. 150 – 152.
31. Польська І.І. Музичний етос та духовна культура // Проблеми розвитку суспільства: системний підхід: Матеріали міжвуз. наук. конф. / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Х. : НЮАУ, 2006. С. 213-218.
32. Полюга В. Екзистенційна парадигма музичної творчості // Наукові записки національного університету «Острозька академія». Вип.17. Острог, 2015. С. 8–12
33. Полюга В. Феномен інтерпретації в музиці : філософський аспект // Практична філософія. К. : Парапан, 2013. №3. С. 59–64.
34. Рябуха Н. Відображення романтичного звуковідчуття світу у фортепіанних творах Ф. Шопена і Ф. Ліста // Культура України : зб. наук. пр. Х. : ХДАК, 2016. Вип. 53. Сер. : Мистецтвознавство. С. 18–28.
35. Рябуха Н. О. Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст. : монографія / Харк. держ. акад. культури. Харків : Вид-во Бровін О. В., 2016. 336 с.
36. Рябуха Н. Онто-сонологія звукообразного мислення Дж. Кейджа // Культура України : зб. наук. пр. Х. : ХДАК, 2016. Вип. 54. Сер. : Мистецтвознавство. С. 202–213.
37. Савчук І. Екзистенційні мотиви світобачення модерністського майстра (на матеріалі камерної музики 20-х років ХХ ст. в Україні): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – «Музичне мистецтво». Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України Київ, 2005. 18 с.
38. Сюта Б. Основи парамузикознавства. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 176 с.
39. Українська музична енциклопедія / Національна Академія Наук України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського; Редкол.: Г. Скрипник (голова) та ін. Т. 1 [А - Д]. 2006. 680 с.
40. Українська музична енциклопедія. Т. 2 / Гол. редкол. Г. Скрипник; Нац. Академія Наук України; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського. К. : Вид-во Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2008. 663 с.

41. Українська музична енциклопедія. Т. 3 / Гол. редкол. Г. Скрипник; Нац. Академія Наук України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. К. : Вид-во Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2011. 627 с.
42. Українська музична енциклопедія. Т. 4 / Гол. редкол. Г. Скрипник; Нац. Академія Наук України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. К. : Вид-во Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2016. 554 с.
43. Фомина З. Философия музыки : учебное пособие для студентов и аспирантов музыкальных вузов. Саратов : Саратовская государственная консерватория имени Л.В. Собинова, 2011. 208 с.
44. Холопов Ю. Нові парадигми музичної естетики: Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.kholopov.ru/prdgm.html>. Заглавие с экрана.
45. Хайдеггер М. Исток художественного творения / пер. с нем А. Михайлова. М.: Академический проект, 2008. 528 с.
46. Хахалин А. Взгляды Ницше на музыку как верификация его философии. М. : Ин-т Высшей нервной деятельности и нейрофизиологии РАН, 2004. 51
47. Эйгес К. Очерки по философии музыки // Звучащие смыслы. Альманах. С-Пб., 2007.
48. Coomaraswamy Ananda K. Traditional Art and Symbolism / Ananda K. Coomaraswamy. — Princeton, 1977.
49. Fubini Enrico. The History of Music Aesthetics. London, MacMillan Press, 1990.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ХДАК <http://lib-hdak.in.ua/>

Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К.С. Станіславського <http://biblioteka-stanislavskogo.edu.kh.ua/uk/>
Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка <http://korolenko.kharkov.com/>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
Наукова електронна бібліотека Internet

Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.

- Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>.
- Аспекти історичного музикознавства — [http:// num.kharkiv.ua/share/aspekty/](http://num.kharkiv.ua/share/aspekty/)
- Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва — <http://journals.uran.ua/visnyknakkkim>
- Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.
- Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти — <http://num.kharkiv.ua/share/intermusic/>
- Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського — <http://naukvisnyknmau.com.ua/>
- Українське музикознавство — <http://musicology.com.ua/>
- Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка — <https://muzuniversum.com/index.php/journal>
- Науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А.В.Нежданової «Музичне мистецтво і культура» — <http://music-art-and-culture.com/index.php/music-art-and-culture-journal>
- Мистецтвознавчі записки — <http://journals.uran.ua/mz>
- Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство — <https://nakkkim.edu.ua/science/vidannya-akademiji>